

Bijlage formatieproces: overzicht opgaven met impact

Opgave	Beschrijving opgave op hoofdlijnen
Transformatie sociaal domein	De zorgvraag groeit op alle terreinen, terwijl het sociaal domein kampt met een tekort aan personeel en grote financiële tekorten. Veel van de beschikbare middelen gaan naar groepen die anders ondersteund kunnen worden of waar meer zelfredzaamheid van verwacht kan worden. Als we onze wettelijke zorgtaken beheersbaar en voorspelbaar willen houden, is een fundamentele transformatie nodig die inzet op een andere inrichting van het zorg- en ondersteuningslandschap.
Jeugdzorg en Wmo	De vraag naar jeugdzorg en Wmo ondersteuning blijft groeien. Er is arbeidsmarktkrapte en de meest kwetsbare groepen dreigen zonder ondersteuning te blijven. De beschikbare budgetten worden overschreden en het Rijk compenseert onvoldoende. Vanaf 2027 is er een structureel financieel tekort. Incidenteel worden extra middelen vrijgemaakt, maar structurele oplossingen ontbreken. In het huidige systeem is te weinig zelfraadzaamheid bij groepen met een lichtere indicatie, dat gaat ten koste van de ondersteuning van groepen met een zwaardere indicatie. De werkwijze zoals deze nu is ingericht, zorgt voor perverse prikkels bij de aanbieder en bevordert (ongewenste) vraag bij de inwoner. Daarom is het nodig om, in lijn met de nationale hervormingsagenda, te werken aan grip op kosten en vraag, het efficiënter maken van de inkoop efficiënter en de zorgvraag scherper te beoordelen. Dit vraagt om aanpassingen van ons beleid en werkwijze, en een cultuurverandering
Huisvesting kwetsbare groepen	Door groei van de stad neemt het aantal kwetsbare inwoners toe, waaronder dak- en thuislozen, asielzoekers en inwoners die beschermd wonen nodig hebben. Eindhoven heeft een grotere vraag naar opvangvoorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen dan door het Rijk wordt gedekt. Opvang van asielzoekers is een wettelijke taak vanuit de Spreidingswet. Daarnaast geldt een taakstelling voor Oekraïense ontheemden en statushouders. De combinatie van tekort aan huisvesting, onvoldoende maatschappelijke opvangcapaciteit en de extramuralisering van de zorg, kan leiden tot een toename van overlast door onbegrepen gedrag. Daarom zijn scherpe keuzes met betrekking tot opvanglocaties en duidelijke prioriteiten in beleid en uitvoering noodzakelijk.
Beheer openbare ruimte	De groei van de stad, de noodzaak aan klimaatadaptatie en stijgende (beheer)kosten vragen meer uitvoeringskracht. Ook is aandacht nodig voor de in stand houding en vervanging van basisinfrastructuur zoals bruggen, tunnels, viaducten en wegen, en ondergrondse infrastructuur als kabels en riolering. Daarmee blijft de belevingskwaliteit behouden en wordt verloedering voorkomen.
Veiligheid	De wijze van inrichting van de openbare ruimte speelt een belangrijke rol in de manier waarop mensen de leefbaarheid en veiligheid in onze stad ervaren. Om verloedering te voorkomen en de leefbaarheid en veiligheid in Eindhovense wijken te behouden, is extra inzet van boa's nodig.
Verstedelijking in de toekomst	Eindhoven blijft naar verwachting de komende decennia groeien, blijkt onder meer uit de recente MIRT-actualisatie. Dit vraagt om verdere uitwerking van de ruimtelijke verstedelijkingsopgave richting de toekomst. Het vraagt onder meer om het aanwijzen van nieuwe, toekomstige woningbouw- en werklocaties en doorontwikkeling van de bereikbaarheid van de stad, onder meer via het HOV-netwerk en regionale OV-verbindingen. Daarnaast is een integrale gebiedsvisie nodig voor de regionale ontwikkeling.

Voorzieningen	De ontwikkeling en groei van Eindhoven vraagt ook investeringen in maatschappelijke voorzieningen zoals onderwijs, cultuur en sport. Om het voorzieningenaanbod mee te laten groeien met de stad is het programma Stedelijke en Maatschappelijke Voorzieningen ontwikkeld, waarin prioriteiten zijn bepaald. Samen met partners in de stad wordt gewerkt aan de optimalisatie van de toegankelijkheid van voorzieningen op het gebied van onder andere zorg en welzijn, aanvullend aanbod sport en spel, horeca, detailhandel en leisure in het kader van de 15-minuten stad. De financiële opgave voor cultuur, onderwijs en sport zijn of worden gevat in Integrale Huisvestingsplannen (IHP), rekening houdend met optimalisatie van de huidige structuur en de groei van de stad. Voor een deel zijn de toekomstige investeringen in beeld en gedekt. Uitwerking van de IHP's zal inzicht geven in de benodigde investeringen en de bijbehorende dekking. Daarnaast is een structurele verhoging nodig voor het indexeren van de exploitatie van bestaande voorzieningen.
Sociaal maatschappelijke schaalsprong	Door de sterke groei van het aantal inwoners is er niet alleen een ruimtelijk, maar ook sociaal-maatschappelijk een groeiopgave. De verdichting, de daarmee samenhangende veranderende samenstelling en internationalisering van onze stad vraagt bovendien om aandacht voor de stedelijke identiteit van Eindhoven. Dit vraagt om een nieuwe manier van bouwen en het sociaal inrichten van nieuwe en bestaande wijken. Denk aan ontmoetingsruimten in buurten en het inrichten van een gezonde, fysieke leefomgeving. Daarnaast vraagt de verdichting en de daarmee samenhangende migratie en veranderende samenstelling van onze stad om aandacht voor de stedelijke identiteit van de stad. Sociale ontwerpprincipes kunnen concreet richting geven aan de ruimtelijke kaders, en benodigde sociale programmering. Dit vraagt om een andere manier van samenwerking tussen de verschillende sectoren (sociaal, ruimtelijk, veiligheid). En extra uitvoeringskracht én een investeringsstrategie die aansluit bij deze "zachtere" waarden van gebiedsontwikkeling.
Grootschalige gebiedsontwikkelingen	Het huidige woningtekort en de verwachte bevolkingsgroei maakt versnelling van woningbouw in Eindhoven noodzakelijk. Plannen voor gebieden zoals Binnenstad, Kastelenplein, Stadhuisplein, Multimodale Knoop en gebiedsontwikkeling Fellenoord, BIC-Noord, Groots Gestel, Sectie C en Stadshart Woensel zijn uitgewerkt en moeten komende periode worden uitgevoerd. Dit omvat realisatie van woningen, aanleg van infrastructuur en opschaling van voorzieningen.
Woningbouwopgave	In de Woondeal en met de versnelling in het Beethoven-convenant is afgesproken dat Eindhoven tussen 2025 en 2030 circa 23.500 reguliere woningen en 1.700 studentenwoningen moet realiseren. Het betekent gemiddeld 4.500 woningen per jaar. Om deze ambitie te realiseren, moet het tempo fors omhoog. Dat kan bijvoorbeeld door eisen, regels en procedures te versoepelen. Of door in te zetten op innovatie en het versterken van de uitvoeringskracht.
Mobiliteitstransitie	Het Masterplan Mobiliteit is vastgesteld en afspraken over verkeerscirculatie in het centrum en doorstroming op de Ring zijn uitgewerkt. Voor behoud van bereikbaarheid is uitvoering van deze afspraken noodzakelijk. Daarnaast vraagt het komende periode om keuzes en investeringen voor maatregelen uit het masterplan en de lange termijn bereikbaarheidsoplossingen.
Energietransitie en klimaatadaptatie	De energietransitie vereist grote investeringen in infrastructuur, technologie en organisatie. Het oplossen van netcongestie en het ondersteunen van de stedelijke groei volgens het Klimaatplan en de Klimaatverordening, is ontwikkeling van een decentraal, lokaal energiesysteem nodig. Dit vraagt om gemeentelijke (co-)investeringen, fysieke ruimte voor voorzieningen (zoals bekabeling, transformatorhuisjes, warmtenetten en waterstofnetwerken) en intensiveren van samenwerking met inwoners, collectieven en private partijen.

	Door klimaatverandering nemen extreme regenbuien en droogte toe. Het rioolstelsel kan deze hoeveelheden water niet verwerken. Aanvullende maatregelen zoals infiltratie, afvoer naar open water, tijdelijke berging en water vasthouden bij droogte zijn noodzakelijk. Droogte tast ook de vitaliteit van groen aan, wat leidt tot extra onderhoud en hogere kosten. Zowel bestaande infrastructuur als nieuwe gebiedsontwikkelingen moeten worden bijgesteld. De kosten zullen hierdoor stijgen.
Integraal gebiedsgericht werken	In de wijk komen vraagstukken samen: woningdruk, mobiliteit, vergroening, veiligheid, voorzieningen, sociale cohesie en armoede. De sterke groei van de stad zorgt voor een verdichting in de buurten en veranderende wijken. Dit vraagt om een samenhangende gebiedsgerichte aanpak om zo op wijk- en buurniveau samenhang te brengen in wat al deze veranderingen voor inwoners en partners in de wijk betekenen en om hen snel genoeg te betrekken bij deze veranderingen, inclusief hun ideeën, behoeften, zorgen en wensen. Daarom is ervoor gekozen gebiedsgericht stevig te positioneren binnen onze organisatie. Met deze aanpak willen we uitvoering versnellen, draagvlak vergroten en beleid zichtbaar maken voor Eindhovenaren. Dit vraagt om meer uitvoeringskracht op stadsdeel- en wijkniveau, bijvoorbeeld voor de stadsdeelteams. Ook vraagt het om bestuurlijke sturing op een wijkgerichte aanpak en samenwerking daarin tussen portefeuilles. Het nieuwe kabinet heeft aangekondigd het nationale programma leefbaarheid en veiligheid (NPLV) voort te zetten en daar extra in te investeren. Het Pact Woensel Zuid, een van de kwetsbare gebieden binnen dit programma, vraagt langjarig commitment van de gemeente.
Toekomstbestendige economie	Er is een groeiend tekort aan ruimte voor economische activiteiten. Bestaande werklocaties staan onder druk. Voor een toekomstbestendige economie in Eindhoven zijn investeringen nodig om bestaande bedrijventerreinen te behouden, te verduurzamen en beter te benutten (door herstructurering en intensivering). Daarnaast is uitbreiding van de ruimte voor werklocaties noodzakelijk, naast het toekomstbestendig maken van de huidige locaties. Dit vraagt om een integrale, langetermijngerichte aanpak. Voor een toekomstbestendige economie is de ontwikkeling van Esp Noord onmisbaar, evenals blijvende inzet op de realisatie van Brainport Oost. Dit biedt het bedrijfsleven perspectief, behoudt lokale werkgelegenheid en stimuleert duurzame investeringen. Daarnaast is het essentieel om te investeren in een regionale arbeidsmarktaanpak, met focus op het aantrekken, behouden en ontwikkelen van talent voor de belangrijkste sectoren en maatschappelijke transities.
Weerbare stad en organisatie	Het risico op (langdurige) uitval van vitale infrastructuur en publieke voorzieningen neemt toe. Vanwege enorme vervlechting, afhankelijkheid van systemen en toenemende dreiging op sabotage heeft dit meer dan ooit een ontwrichtend karakter. Eindhoven, als internationaal knooppunt met kritieke infrastructuur, vraagt daarbij om extra aandacht. Het vergt een gezamenlijke inspanning van de overheid, burgers en bedrijven om de weerbaarheid en veerkracht blijvend te vergroten. De komende tijd is aandacht voor deze opgave nodig, met middelen en capaciteit voor verdere uitwerking.
Moderniseren en professionaliseren organisatie	Het moderniseren en professionaliseren van de organisatie begint bij het op orde brengen van de basis, waar nu nog zowel kwantitatieve als kwalitatieve achterstanden bestaan. Vanuit een sterke basis kan de organisatie werken aan een echte transitie, waarbij medewerkers de ruimte krijgen om nieuwe werkwijzen te ontwikkelen en de uitvoeringskracht kan meegroeien met de groeiende complexiteit van de opgaven. Daarbij is het structureel bestendigen van de groeisystematiek vanaf 2028 essentieel, zodat uitvoering en stadsontwikkeling in balans blijven. Passende huisvesting vormt tenslotte een strategische voorwaarde voor goed samenspel, wendbaarheid en een sterke verbinding met de stad.